

Wstęp do językoznawstwa

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Lingwistyka stosowana		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 09LSTLKOS.11K.02230.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Specjalność Lingwistyka stosowana specjalność lingwistyka komputerowa		
Jednostka organizacyjna Wydział Neofilologii		
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		
Forma studiów studia stacjonarne		
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Konrad Juszczyk	
Prowadzący zajęcia	Konrad Juszczyk	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 30, Egzamin	Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznanie studentów z pojęciami językowymi i jednostkami języka w poszczególnych działach językoznawstwa.
C2	Uświadomienie studentom problemów związanych ze zróżnicowaniem języków i sytuacją demograficzną użytkowników języków na świecie.
C3	Zapoznanie z metodami analizy danych językowych: pozyskiwanie przykładów językowych, zestawianie przykładów kontrastowych w tym samym języku lub z różnych języków, podział mowy i tekstu na jednostki języka, anotacja jednostek języka, wyciąganie wniosków z analiz przykładów. Wyjaśnienie roli teorii językoznawczych.
C4	Przekazanie wiedzy z zakresu pragmatyki, semantyki, składni, morfologii, fonologii i fonetyki.
C5	Zapoznanie studentów z najnowszymi technicznymi narzędziami do analizy języka (parser, tagger, lematyzator, rozpoznawanie i synteza mowy, przekład maszynowy, modele generowania języka, metody pracy z korpusami językowym).

Wymagania wstępne

Podstawowa znajomość pojęć gramatyki wyniesiona ze szkoły podstawowej i średniej lub innych studiów.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Potrafi wskazać powiązania językoznawstwa z innymi naukami.	LST_K1_W01, LST_K1_W03, LST_K1_W08	Egzamin pisemny, Egzamin z "otwartą książką"
W2	Potrafi wymienić podstawowe jednostki języka oraz działy językoznawstwa opisujące te jednostki i ich własności, a także rozróżnić typy i metody badań językoznawczych.	LST_K1_W03, LST_K1_W04, LST_K1_W05	Egzamin pisemny, Egzamin z "otwartą książką"
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi wskazać zastosowania fonetyki i fonologii dla syntezy i rozpoznawania mowy.	LST_K1_U03, LST_K1_U05, LST_K1_U08, LST_K1_U11	Egzamin pisemny, Egzamin z "otwartą książką"
U2	Potrafi wskazać zastosowania analizy morfologicznej dla przetwarzania języka naturalnego (lematyzacja)	LST_K1_U03, LST_K1_U05, LST_K1_U08, LST_K1_U11	Egzamin pisemny, Egzamin z "otwartą książką"
U3	Potrafi wskazać zastosowania analizy składni dla taggerów i parserów.	LST_K1_U03, LST_K1_U05, LST_K1_U06, LST_K1_U08, LST_K1_U09	Egzamin pisemny, Egzamin z "otwartą książką"
U4	Potrafi wskazać zastosowania analizy znaczeń słów i ich połączeń dla tworzenia Słownosieci i innych baz danych dotyczących znaczenia	LST_K1_U03, LST_K1_U05, LST_K1_U06, LST_K1_U07, LST_K1_U08	Egzamin pisemny, Egzamin z "otwartą książką"

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U5	Potrafi wskazać zastosowania analizy pragmatycznej dla tworzenia wirtualnych asystentów.	LST_K1_U03, LST_K1_U04, LST_K1_U05	Egzamin pisemny, Egzamin z "otwartą książką"

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Przegląd nauk o języku i innych nauk humanistycznych oraz technicznych.	W1, W2	Konwersatorium
2.	Przegląd działów językoznawstwa, typów i metod badań językoznawczych.	W2, U1, U2, U3, U4, U5	Konwersatorium
3.	Fonetyka i fonologia: aparat artykulacyjny, przegląd głosek i fonemów polskich, zastosowania analizy dźwięków mowy w syntezie i rozpoznawaniu mowy.	W1, W2, U1	Konwersatorium
4.	Morfologia: części mowy, cechy gramatyczne, typy morfemów w wybranych językach, lematyzatory.	W1, W2, U2	Konwersatorium
5.	Składnia: części zdania, cechy gramatyczne, szyk wyrazów w zdaniu w wybranych językach, taggery i parsery.	W1, U3	Konwersatorium
6.	Semantyka: domeny i dziedziny znaczeniowe, zastosowania w budowie Słownosieci i innych modelach wiedzy semantycznej.	W2, U4	Konwersatorium
7.	Pragmatyka: akty mowy, presupozycje i implikatury, zastosowania analizy pragmatycznej w tworzeniu asystentów wirtualnych i usług sztucznej inteligencji, modelach generujących tekst i zdolnych do prowadzenia dialogu z człowiekiem (chatboty).	W1, W2, U5	Konwersatorium
8.	Języki i pisma świata, języki popularne i wymierające.	W1, W2	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy, Metoda analizy przypadków, Uczenie problemowe (Problem-based learning), Metoda badawcza (dociekania naukowego)

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	zadania zaliczeniowe w postaci analizy wybranych przykładów w każdym z działów językoznawstwa: pragmatyki, składni, semantyki, morfologii, fonetyki i fonologii; Egzamin obejmuje wszystkie przerobione działy językoznawstwa (pragmatykę, składnię, semantykę, morfologię, fonetykę i fonologię) i składa się zarówno z pytań zamkniętych (student ma podane kilka odpowiedzi, z których wybiera jedną) i otwartych (student udziela odpowiedzi w postaci kilku zdań). Oba rodzaje pytań wymagają analizy i klasyfikacji przykładów jednostek języka (akty mowy, zdania, wyrazy, morfemy, głoski, fonemy) lub podania definicji wspomnianych jednostek. Pytania egzaminacyjne odnoszą się także do omawianych na zajęciach narzędzi informatycznych, sytuacji językowej na świecie i rodzajów badań językoznawczych.

Literatura

Obowiązkowa

1. Majewicz, A. 1989. Języki świata i ich klasyfikowanie. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
2. Matthews, Stephen, Bernard Comrie, Jean Aitchison, i Maria Polinsky, red. 1998. Atlas języków: pochodzenie i rozwój języków świata. Przetłumaczone przez Piotr Gąsiorowski. Poznań: Oficyna Wydawnicza Atena.
3. Ostaszewska D., Tambor J. 2000. Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego, Katowice.
4. Tabakowska, E. 2001. Kognitywne Podstawy Języka I Językoznawstwa. Kraków: Universitas.
5. Wróbel, H. 2001. Gramatyka języka polskiego. Kraków: Spółka wydawnicza „Od-Nowa”

Dodatkowa

1. Szpyra-Kozłowska, J. 2002. Wprowadzenie do współczesnej fonologii. Lublin: UMCS.
2. Levinson, Stephen C. 2010. Pragmatyka. Przetłumaczone przez Katarzyna Stachowicz i Tadeusz Ciecierski. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
3. Bańcerowski, Jerzy, Jerzy Pogonowski, i Tadeusz Zgółka. 1982. Wstęp do językoznawstwa. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Grzegorzczkova, Renata. 2007. Wstęp Do Językoznawstwa. Krótkie Wykłady z Językoznawstwa. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	30
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie do zaliczenia	30
Przygotowanie do egzaminu	30
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 120
Liczba punktów ECTS	ECTS 4

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
LST_K1_U03	Absolwent/ka potrafi samodzielnie wykorzystywać wiedzę przedmiotową, stosując w sposób innowacyjny tradycyjne i multimedialne źródła informacji (w szczególności leksykony, słowniki i korpusy językowe), dostępne w językach wybranej specjalności/specjalizacji.
LST_K1_U04	Absolwent/ka potrafi w innowacyjny sposób korzystać ze zdobytej wiedzy przedmiotowej w celu formułowania oraz analizy złożonych i nietypowych problemów, jak i uzasadniania swoich wyborów w działaniach zawodowych, zgodnie z wybraną specjalnością/specjalizacją i w warunkach nie w pełni przewidywalnych.
LST_K1_U05	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać, analizować oraz oceniać procesy i zjawiska językowe, językowo-komunikacyjne, społeczno-kulturowe oraz procesy zachodzące w relacji człowiek – komputer na podstawie uzyskanej wiedzy i z wykorzystaniem standardowych metod i narzędzi, stosowanych w badaniach językoznawczych, w odniesieniu do wybranej specjalności/specjalizacji.
LST_K1_U06	Absolwent/ka potrafi tworzyć oraz analizować pisemne i ustne wypowiedzi w językach wybranej specjalności/specjalizacji, używając przy tym terminologii fachowej oraz nowoczesnych metod i narzędzi badawczych, jak i brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich.
LST_K1_U07	Absolwent/ka potrafi samodzielnie, analitycznie i krytycznie interpretować teksty i zjawiska językowo-komunikacyjne, społeczno-kulturowe oraz technologiczne w odniesieniu do wybranej specjalności/specjalizacji.
LST_K1_U08	Absolwent/ka potrafi merytorycznie argumentować oraz formułować wnioski w językach wybranej specjalności/specjalizacji, odnosząc się do poglądów innych autorów w zakresie teorii językoznawczych oraz paradygmatów badawczych lingwistyki stosowanej.
LST_K1_U09	Absolwent/ka potrafi porozumiewać się z innymi specjalistami w językach wybranej specjalności/specjalizacji, z wykorzystaniem tradycyjnych i multimedialnych środków komunikacji.
LST_K1_U11	Absolwent/ka potrafi planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole.
LST_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu specyfikę lingwistyki stosowanej w relacji do dyscypliny językoznawstwa, a także pozostałych nauk humanistycznych i innych nauk.
LST_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie treść, formę i funkcję podstawowej terminologii z zakresu lingwistyki stosowanej.
LST_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie metodologię badań w lingwistyce stosowanej w odniesieniu do wybranej specjalności/specjalizacji.
LST_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane zagadnienia stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu językoznawstwa.
LST_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu kompleksową naturę języka i komunikacji językowej.